

روش مراقبت مادرانه کانگرو مانند یا مراقبت آغوشی نوعی مراقبت از نوزادان نارس است که در آن نوزاد در تماس پوست به پوست با مادر حمل می‌شود. این روش، روشی قابل استفاده، آسان و موثر برای ارتقاء سلامتی و بهداشت نوزادان نارس است تا به سطح نوزادان رسیده برسند.

از مزایای این روش در مراقبت از نوزاد نارس می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- کاهش احتمال مرگ و میر
- بهبود رشد و افزایش وزن گیری نوزاد
- کنترل مناسب دمای بدن نوزاد
- بهبود ضربان قلب نوزاد
- بهبود تنفس و وضعیت اکسیژن خون نوزاد
- بهبود الگوهای خواب نوزاد
- بهبود وضعیت قند خون نوزاد
- کاهش اضطراب و فشار روحی مادر

پوشش مادر

پوشش خاص و ویژه‌ای برای مادر مورد نیاز نیست و مادر می‌تواند هر لباسی را که در دمای معمولی به نظر راحت و گرم می‌رسد بپوشد.

پوشش نوزاد

نوزادی که مراقبت آغوشی را به طور مداوم دریافت می‌کند، نسبت به نوزادی که تحت مراقبت مرسوم قرار

دارد، احتیاج به لباس بیشتری ندارد. در وضعیت مراقبت آغوشی وقتی دمای اتاق حدود ۲۴-۲۲ درجه سانتیگراد است، نوزاد

لخت شده و به جز کهنه و یک کلاه گرم و جوراب، لباس دیگری بر تن ندارد.

وقتی دمای اتاق کمتر از ۲۲ درجه سانتیگراد باشد، نوزاد باید با یک لباس زیر پنبه‌ای و پیراهن بدون آستین پوشانیده شود. جلوی لباس نوزاد برای آزاد بودن صورت، سینه، شکم، بازوها و پاهایش جهت تماس پوست به پوست

به سینه و شکم مادر باز گذاشته می‌شوند. سپس مادر خود و نوزاد را با یک لباس معمولی می‌پوشاند. اگر مراقبت آغوشی ممتد نباشد، نوزاد می‌تواند بین دوره‌های مراقبت آغوشی در یک رختخواب نرم و پوشیده شده با یک پتو قرار گیرد.

وضعیت مراقبت آغوشی

نوزاد در وسط سینه مادر و در حالت عمودی به صورت سینه به سینه قرار می‌گیرد و با یک پارچه یا کیسه محکم بسته می‌شود.

سر نوزاد به یک طرف برگردانیده شده و گردن در وضعیت کشیده به عقب نگه داشته می‌شود. باید موقعیت سر برای باز نگه داشتن راه هوایی مناسب‌تر حفظ شود و از خم شدن سر نوزاد به جلو و یا بیش از حد به عقب جلوگیری شود. باید امکان تماس چشم به چشم بین مادر

و نوزاد فراهم شود. رانهای نوزاد خم شده و در یک حالت قورباغه‌ای قرار می‌گیرد، بازوها نیز باید خم شوند. لباس یا پوشش نگهدارنده باید به اندازه کافی محکم بسته شود تا زمانی که مادر بلند می‌شود، نوزاد لیز نخورد. شکم نوزاد نباید تحت فشار قرار گیرد و باید هم سطح قسمت میانی و فوقانی شکم مادر قرار گیرد. در این صورت فضای کافی برای تنفس شکمی نوزاد ایجاد شده و تنفس مادر، تنفس نوزاد را تحریک می‌کند.

مراقبت از نوزاد در وضعیت مراقبت آغوشی

نوزادانی که در وضعیت مراقبت آغوشی هستند می‌توانند بیشتر مراقبتهای ضروری که شامل تغذیه با شیر مادر می‌باشد را دریافت کنند.

نوزادان تنها هنگام تعویض

پوشک، انجام مراقبت بند ناف و ارزیابی کلینیکی از حالت مراقبت آغوشی خارج می‌شوند. حمام روزانه لازم نیست و توصیه نمی‌گردد ولی در صورت نیاز به حمام باید مدت آن کوتاه باشد و با آب گرم (حدود ۳۷ درجه سانتیگراد) صورت گیرد. نوزاد باید فوراً با لباس گرم پوشانیده شده و در کوتاهترین زمان ممکن به وضعیت مراقبت آغوشی برگردد.

خواب و استراحت

در وضعیت مراقبت آغوشی مادر به همراه نوزادش در حالت تکیه داده و خوابیده با زاویه ۱۵ درجه راحت خواهد خوابید. این کار می‌تواند با

نفس

مرکز آموزشی درمانی نمازی
واحد آموزش ضمن خدمت

مراقبت آغوشی

مادرانه

Kangaroo Mother Care
KMC

PT-HO-176

گردآوری: فاطمه شیرازی کارشناس ارشد پرستاری

بازبینی: اشرف معصومیزاده کارشناس ارشد NICU

استاد علمی: دکتر شهناز پورآرینفوق تفسص نوزادان

۱۳۹۴

مناسب قرار دهد. در طول این فواصل سایر اعضای خانواده از قبیل پدر، مادر بزرگ، دوستان نزدیک و ... می‌توانند به حمل نوزاد به صورت تماس پوست به پوست در وضعیت مراقبت آغوشی کمک کنند.

مشاهده تنفس و سلامتی نوزاد

سرعت تنفس طبیعی برای نوزادان نارس و کم وزن بین ۳۰ تا ۶۰ تنفس در دقیقه است و با وقفه تنفسی (آپنه) همراه است. در موقع وقفه تنفسی باید نوزاد را با مالش ملایم پشت سر و یا حرکت گهواره ای تحریک کنید تا نوزاد شروع به تنفس کند. اگر وقفه تنفسی خیلی طولانی شود به طوری که ۲۰ ثانیه یا بیشتر طول بکشد و لبها و صورت نوزاد آبی گردد و نوزاد تنفس را خود به خود از سر نگیرد، باید سریعاً به پزشک یا پرستار خبر دهید.

ادامه و اتمام مراقبت آغوشی

وقتی که مادر و نوزاد راحت هستند، تماس پوست به پوست از بیمارستان شروع شده و در خانه تا زمانی که نوزاد به سن حاملگی حدود ۴۰ هفته یا وزن ۲۵۰۰ گرم برسد، ادامه می‌یابد. در این زمان نوزاد بزرگتر از آن است که نیاز به مراقبت آغوشی داشته باشد و شروع به تکان خوردن می‌کند تا نشان دهد که راحت نیست. در این مواقع توصیه می‌شود که مراقبت آغوشی به صورت تدریجی قطع شود؛ البته تغذیه با شیر مادر بعد از مراقبت آغوشی نیز باید ادامه یابد.

منبع:

راهنمای مراقبت مادرانه آغوشی، ترجمه: دکتر ماشاءالله ارشاد

منش و همکاران

(wongs'.nursing care of infants and children. (2011)

یک تخت خواب قابل تنظیم و یا چند بالش که روی یک تخت معمولی گذاشته می‌شود، انجام گیرد. یک صندلی راحت با پشت قابل تنظیم می‌تواند برای استراحت در طول روز مفید باشد. بعضی از مادران ترجیح می‌دهند در حالت دولا و به پهلو بخوابند.

طول زمان و مدت مراقبت آغوشی

شروع مراقبت آغوشی به شرایط مادر و نوزاد بستگی دارد و در این میان وزن نوزاد و سن حاملگی از فاکتورهای مهم تعیین کننده هستند، اما به هر حال تماس پوست به پوست باید به تدریج و با یک انتقال آرام از مراقبت مرسوم به مراقبت آغوشی مداوم اجرا شود. مدت زمان تماس پوست به پوست روزانه از چند دقیقه (به عنوان مثال به طور متوسط ۳۰ دقیقه در روز) تا ۲۴ ساعت شبانه روز و از چند روز تا چندین هفته متغیر است. هر چه مدت مراقبت، طولانی‌تر باشد تاثیرات مثبت آن بیشتر خواهد بود. در این نوع مراقبت باید از جلساتی که کمتر از ۶۰ دقیقه طول می‌کشد

اجتناب شود زیرا تغییرات مکرر برای نوزاد خیلی پر استرس است. طول مدت تماس پوست به پوست به تدریج افزایش می‌یابد تا اینکه

مراقبت آغوشی در تمام مدت شبانه روز ممکن شود.

تماس پوست به پوست به ویژه زمانی که وسایل دیگری برای کنترل دما در دسترس نباشد، فقط و فقط جهت تغییر کهنه نوزاد قطع می‌شود.

وقتی مادر مجبور است از نوزاد دور باشد باید نوزاد را پوشانیده و در یک گهواره گرم جای دهد و او را دور از جریان هوا و در صورت امکان زیر یک وسیله گرم کننده